

Суворова Анастасія Олексіївна, курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ *Антощук А. О.*

ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИ ГВАЛТІВНИКА З РІЗНИМИ АНОМАЛІЯМИ ПСИХІКИ

Усім відомо, що зґвалтування, тобто статеві зносини із застосуванням фізичного насильства, погрози його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи, відповідальність за вчинення якого передбачена ст. 152 КК України, є найбільш тяжким злочином проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. А чи відомо Вам, що за дослідженнями, 37 % зґвалтувань вчиняють особи з явно вираженими аномаліями психіки? [1].

Зґвалтування може бути скоєне само по собі або в поєднанні з іншими злочинами. У США, наприклад, на 100 тис. жінок припадає 36 випадків зґвалтування, в Японії – 12. В Україні зґвалтування становить до 90 % усіх сексуальних злочинів. Реальна їх кількість значно перевищує кількість офіційно зареєстрованих випадків, і основними причинами цього є недооцінювання значущості події, страх перед помстою злочинця, небажання розголошу.

Розслідування злочинів, що вчиняють особи, з відхиленнями психіки, є надзвичайно важливим аспектом, адже такі особи загрожують суспільству. До невротичних належать психогенні нервово-психічні розлади, що виникають у результаті психотравми та проявляються у специфічних клінічних феноменах. Під психічними статевими розладами вважають важливі порушення, що відхиляються від норми, які являють собою небезпеку для оточуючих, якщо якимось чином впливають на їхнє життя, наприклад, наявність у людини ненормальною пристрасті до дітей або до тварин, або схильність до садизму і насильства.

Найпоширеніші види зґвалтування особами з аномаліями психіки:

1. Інцест – сексуальні зв'язки між близькими родичами.

Найпоширенішим різновидом інцесту є контакт батька і дочки (середній вік дочок – 8,5 років; батьків – 32,5 років). Виокремлюють три типи таких батьків: батьки-інтроверти, батьки-психопати, батьки із психосексуальним інфантилізмом (схильністю до педофілії).

Характерними ознаками сімей, у яких скоюється інцест, є багатодітність, фінансові проблеми, матеріальна залежність жертв від злочинців, знущання в сім'ї, байдужість матері до виховання дітей. Такі сім'ї живуть у своєму замкненому світі, де виникають фактори, що спричиняють інцест.

2. Педофілія – сексуальна аномальність, яка виявляється у прагненні до сексуальних дій з дітьми. Стать дитини не має важливого значення, оскільки дитяче тіло з ознаками незрілості становить істинний сексуальний стимул, роль якого подібна до ролі фетиша. Педофільні дії здебільшого скоюють особи з неповною або початковою освітою, без професійної підготовки, судимі, які зловживають алкоголем, ведуть аморальний спосіб життя, мають абераційні нахили (схильність до збочень).

3. Садизм – проявляється найчастіше в прагненні заповдіяти біль партнеру в момент статевого акту, але іноді приймає форму так званого психологічного

садизму, при якому задоволення досягається грубим приниженням партнера, глузуванням, образами.

Досліджуючи дисертацію О. Ю. Дишлевої «Механізми сексуальної поведінки чоловіків із психічними розладами, які вчинили зґвалтування», стало відомо, що у 25 чоловіків з 150 чоловіків, які вчинили сексуальне правопорушення у формі зґвалтування було виявлено розлад сексуального потягу, а саме різновид парафілії і характеризується тим, що людина, яка страждає на неї, дістає сексуальне задоволення лише здійснюючи насильницький статевий акт [2].

За формою вини зґвалтування вчиняється лише з прямим умислом, однак особи, які мають явні психічні відхилення ретельно досліджуються під час досудового розслідування та за обов'язковим порядком, даним особам призначається судово-психіатрична експертиза, яка по суті і вирішує осудність та стан особи злочинця, його ступінь усвідомлення дії під час вчинення злочину.

Отже, до нетипової сексуальної поведінки осіб, які мають різні аномалії психіки – належить сексуальна поведінка, яка однозначно не належить до норми, а є патологією і яка, хоч і становить меншість, однак поширена в усіх суспільствах, культурах та середовищах. Осіб, що здійснюють нетипові сексуально-поведінкові акти, об'єднує те, що вона є для них домінуючим або єдиним шляхом досягнення сексуального задоволення і під час розслідування даних злочинів підлягають з'ясуванню всі деталі перебігу злочину: місце зустрічі, шлях та спосіб прямування до місця події, зміст розмови до події і після неї, дії злочинця.

Список використаних джерел

1. Лісова А. Ю. Основи методики розслідування зґвалтування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / А. Ю. Лісова. – Київ, 2014. – 218 с.
2. Дишлевий О. Ю. Механізми регуляції сексуальної поведінки чоловіків із психічними розладами, які вчинили зґвалтування (диференційна діагностика, психокорекція раптофілії) : автореф. дис. ... канд. мед. наук : 14.01.16 / О. Ю. Дишлевий. – Харків, 2004. – 19 с.